

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI
DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL

Nr. 2/5496/20.06.2022

Nr. 6787/2022

15. IUN. 2022

Către: **DOAMNA SILVIA - CLAUDIA MIHALCEA,
SECRETARUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR**

Ref. la: punctele de vedere ale Guvernului aprobate în ședința Guvernului din data de 08 iunie 2022

STIMATĂ DOAMNĂ SECRETAR GENERAL,

Vă transmitem, alăturat, în original, **punctele de vedere ale Guvernului referitoare la:**

1. *Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 59/1934 asupra cecului (Bp. 578/2021, Plx. 135/2022);*
2. *Proiectul de Lege privind modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 14/2007 pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului (Bp. 407/2019, Plx. 481/2019);*
3. *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 (Plx. 138/2022);*
4. *Propunerea legislativă pentru completarea art. 30 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice și pentru abrogarea art. 29 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice (Bp. 472/2021, Plx. 603/2021);*
5. *Propunerea legislativă pentru transparența utilizării și eficienței sumelor în cadrul Programului pentru promovarea exporturilor prin completarea Ordonanței de urgență nr. 120/2002 privind aprobarea Sistemului de susținere și promovare a exportului cu finanțare de la bugetul de stat (Bp. 134/2022, L. 252/2022);*
6. *Propunerea legislativă pentru reducerea costurilor facturate la energia electrică și gaze naturale (Bp. 43/2022, Plx. 203/2022).*

Totodată, vă transmitem atașat în copie, punctele de vedere ale Guvernului referitoare la *propunerea legislativă pentru modificarea art. 17 alin. (4) din Legea nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar (Bp. 149/2022), propunerea legislativă privind instituirea unor măsuri de sprijin pentru cetățenii ucraineni proveniți din zona de conflict armat din Ucraina (Plx. 91/2022, Bp. 223/2022) și propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (Bp. 229/2022).*

Cu deosebită considerație,

NINI SĂPUNARU

SECRETAR DE STAT

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru reducerea costurilor facturate la energia electrică și gaze naturale*, inițiată de domnul deputat independent Ionel Dancă împreună cu un grup de parlamentari independenți (**Bp.43/2022, Plx. 203/2022**).

I. Principalele reglementări

Prin inițiativa legislativă se propun o serie de măsuri în scopul reducerii și eliminării costurilor administrative datorate statului facturate de către furnizorii de energie, astfel:

- Reducerea cotei TVA de la 19% la 5% pentru livrarea de gaze naturale, electricitate și energie termică;
- suspendarea și eliminarea treptată a contribuției pentru cogenerare;
- suspendarea și eliminarea treptată a certificatelor verzi;
- eliminarea accizei la energia electrică (abrogarea prevederilor art. 358 din *Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*);
- extinderea măsurilor de plafonare și compensare a prețurilor la energie electrică și gaze naturale și pentru persoanele juridice pentru perioadele de vârf de consum.

II. Observații

1. Referitor la propunerea de la art.1 din inițiativa legislativă, care vizează aplicarea cotei reduse de TVA de 5% pentru livrarea de gaze naturale, electricitate și energie termică, precizăm că, odată cu aderarea la Uniunea Europeană, cotele reduse de TVA aplicabile în România sunt stabilite cu respectarea prevederilor *Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al TVA* (Directiva TVA), componentă principală a acquis-ului comunitar în materie de TVA, pe care România, în calitate de stat membru, are obligația să îl respecte.

În acest sens, menționăm că, potrivit prevederilor art.98 alin.(2) din *Directiva TVA*, statele membre pot aplica o cotă redusă de TVA doar pentru livrările de bunuri și prestările de servicii prevăzute în Anexa III a acestei directive, iar potrivit art.99 alin.(1) din aceeași directivă, cotele reduse se fixează ca procent din baza de impozitare, care nu poate fi mai mic de 5 %.

Potrivit celor precizate la pct.19 din preambulul *Directivei TVA, electricitatea și gazul sunt considerate bunuri în scopuri de TVA*. Acestea nu se regăsesc în cuprinsul Anexei III, care cuprinde lista livrărilor de bunuri și prestărilor de servicii cărora le pot fi aplicate cotele reduse prevăzute la art.98 din *Directiva TVA*.

Cu toate acestea, potrivit dispozițiilor speciale prevăzute la art.102 din *Directiva TVA, după consultarea Comitetului pentru TVA, fiecare stat membru poate aplica o cotă redusă pentru livrarea de gaze naturale, electricitate sau de energie pentru încălzirea urbană*.

Așa cum rezultă din preambulul *Directivei 2009/162/UE de modificare a anumitor dispoziții ale Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată* (pct.6), la introducerea de către un stat membru a unei cote reduse în acest sector extrem de sensibil este necesară o procedură de consultare prealabilă a Comitetului pentru TVA.

Prin urmare, în situația în care se va decide ca România să facă uz de posibilitatea oferită de art.102 din *Directiva TVA*, aplicarea cotei reduse de TVA pentru livrarea de energie electrică și gaze naturale, se poate realiza numai după consultarea Comitetului TVA.

În ceea ce privește propunerea privind aplicarea cotei reduse de TVA de 5% pentru livrarea de energie termică, facem precizarea că prin

art.IV din *Legea nr.196/2021 pentru modificarea și completarea Legii serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006, pentru modificarea alin. (5) al art. 10 din Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică și pentru completarea alin. (3) al art. 291 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal*, a fost introdusă o nouă literă, lit.1), la art.291 alin.(3) din *Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*, care prevedea aplicarea cotei reduse de TVA de 5% asupra bazei de impozitare pentru livrarea de energie termică destinată populației, prevedere care intra în vigoare la 6 luni de la publicarea acesteia în Monitorul Oficial, respectiv la data de 13 ianuarie 2022.

Prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.130/2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative*, a fost modificat și completat art.291 alin.(3) din *Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*, prin extinderea sferei categoriei de beneficiari ai măsurii, în sensul introducerii unei cote reduse de TVA de 5% pentru livrarea de energie termică în sezonul rece, respectiv perioada de 5 luni cuprinsă între data de 1 noiembrie a anului 2021 și data de 31 martie a anului 2022, destinată următoarelor categorii de consumatori: populație, spitale publice și private, unități de învățământ publice și private, organizații neguvernamentale, unități de cult, furnizori de servicii sociale, publici și privați, acreditați. Menționăm că, pentru introducerea acestei măsuri, România a consultat Comitetul TVA.

Totodată, menționăm că, prin art.XLVIII alin.(2) din *Ordonanța Guvernului nr.130/2021*, lit.1) a alin.(3) al art.291 din *Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal*, introdusă prin art.IV din *Legea nr.196/2021*, a fost abrogată la data de 13 ianuarie 2022.

Precizăm că reducerea cotei TVA de la 19% la 5% pentru livrarea de gaze naturale, electricitate și energie termică generează un impact negativ asupra veniturilor bugetului de stat.

Având în vedere majorările recente de preț din sectorul energiei electrice, gazelor naturale și energiei termice, față de scenariul în care cota de TVA ar rămâne 19%, estimăm un impact negativ asupra încasărilor de circa -3,2 miliarde lei anual.

De asemenea, referitor la aplicarea unei cote reduse a taxei pe valoarea adăugată de 5% asupra bazei de impozitare pentru livrarea de gaze naturale, electricitate și energie termică, prin completarea

prevederilor art.291 alin.(3) din *Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*, considerăm că această măsură urmărește un obiectiv de politică economică și socială, și, în consecință, ar putea să nu constituie o măsură susceptibilă de natura ajutorului de stat, având în vedere prevederile art.102 din *Directiva 2006/112/CE*, potrivit cărora statele membre pot aplica o cotă redusă livrării de gaze naturale, electricitate sau încălzire urbană, cu condiția să nu determine niciun risc de denaturare a concurenței.

2. În ceea ce privește utilizarea expresiei „*consumator final*” în cuprinsul propunerii legislative, semnalăm faptul că aceasta reprezintă o combinație a termenului „*consumator*” și a termenului „*client final*”. Or, în sensul *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* noțiunile de „*client final*” și „*consumator*” sunt echivalente. În plus, arătăm că terminologia utilizată în cuprinsul *Legii nr. 123/2012* este aceea de client final – a se vedea art. 3 pct. 20 din lege, potrivit căruia „*client final – orice persoană fizică sau juridică ce cumpără energie electrică pentru consum propriu; în cuprinsul legii noțiunile de „client final” și „consumator” sunt echivalente*”.

3. Referitor la soluțiile propuse la art. 2 și art. 3 din cuprinsul propunerii legislative, ce vizează suspendarea aplicării art. 72 alin. (1) și art. 76 alin. (2) din *Legea nr. 123/2012*, precum și suspendarea obligației de achiziție de certificate verzi, semnalăm următoarele:

- art. 66 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000* reglementează cu privire la suspendarea actului normativ de maniera următoare: „(1) În cazuri speciale, aplicarea unui act normativ poate fi suspendată printr-un alt act normativ de același nivel sau de nivel superior. În această situație se vor prevedea, în mod expres, data la care se produce suspendarea, precum și durata ei determinată. (2) La expirarea duratei de suspendare, actul normativ sau dispoziția afectată de suspendare reintră de drept în vigoare. (3) Prelungirea suspendării ori modificarea sau abrogarea actului normativ ori a dispoziției suspendate poate face obiectul unui act normativ sau al unei dispoziții exprese, cu aplicare de la data expirării suspendării”.

Astfel, prin raportare la soluțiile propuse și în scopul determinării duratei exacte a suspendării, este necesar să se prevadă expres momentul

de la care curge perioada de 12 luni pentru suspendarea reglementată în cuprinsul propunerii legislative.

- apelând la suspendare ca eveniment legislativ ce intervine asupra unui act normativ, *Legea nr. 24/2000* prevede expres faptul că, la expirarea duratei de suspendare, actul normativ sau dispoziția afectată de suspendare reintră de drept în vigoare, nemaifiind necesară o intervenție legislativă în acest sens. În plus, precizăm că utilizarea unei sintagme de genul „după încetarea de drept a dispozițiilor prevăzute la art. 3 alin. (1) și art. 4 alin. (1)” nu este compatibilă cu evenimentele legislative prevăzute în cuprinsul *Legii nr. 24/2000*.

4. După cum rezultă din analiza mențiunilor din *Expunerea de motive*, se are în vedere suspendarea și eliminarea treptată a schemei de sprijin adoptată prin *Hotărârea Guvernului nr. 1215/2009*, precum și a sistemului de promovare a energiei regenerabile prin certificate verzi stabilit prin *Legea nr. 220/2008* concomitent cu propunerea de elaborare a unei noi Scheme de sprijin pentru investiții în eficiență energetică, finanțată din Fondul pentru Mediu și cu elaborarea unor noi programe de sprijin pentru producătorii de energie regenerabilă cu finanțare din Fondul pentru Mediu. Or, din analiza textului propus la art. 5 rezultă faptul că aplicarea respectivelor scheme de sprijin se va realiza după autorizarea acestora de către Comisia Europeană, în condițiile legii. Practic, din modalitatea de redactare a textului propus pentru art. 5 rezultă că până la autorizarea schemelor de sprijin de către Comisia Europeană, acestea ar urma să nu se mai aplice.

Crearea unui eventual prejudiciu pentru producătorii de energie din surse regenerabile/energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență ar putea reduce nivelul de încredere în schemele de suport pentru extinderea utilizării surselor regenerabile de energie. În aceste condiții, învederăm că principiul securității juridice presupune ca dreptul să fie previzibil și ca soluțiile juridice să rămână relativ stabile. Respectarea principiului previzibilității legii conferă coerență sistemului normativ, fiind de natură să asigure o lină și amiabilă relaționare între autorități și cetățeni, pentru ca aceștia din urmă să nu fie surprinși de acte normative inopinate (deci abuzive), care să le prejudicieze interesele.

Referitor la principiul securității juridice, Curtea Constituțională a statuat, prin *Decizia nr. 404/2008* că, deși nu este în mod expres consacrat de *Constituția României*, acest principiu se deduce atât din prevederile

art. 1 alin. (3), potrivit căroro România este stat de drept, democratic și social și cele ale art. 1 alin. (5) cu privire la principiul legalității, cât și din preambulul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa. Referitor la același principiu, instanța de la Strasbourg a reținut că unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității juridice.

Astfel, principiul securității juridice este instituit, implicit, de art. 1 alin. (5) din *Constituție*, principiu care exprimă în esență faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze, impunând ca legea să fie accesibilă și previzibilă. Securitatea juridică a persoanei se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea căroro legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și a libertăților fundamentale.

5. Din punct de vedere al accizelor (art.6 din inițiativa legislativă), precizăm că regimul actual al accizelor pentru energia electrică este prevăzut în legislația națională la Titlul VIII „*Accize și alte taxe speciale*” din *Legea nr.227/2015, cu modificările și completările ulterioare*, și reprezintă transpunerea prevederilor directivelor Uniunii Europene în domeniu, respectiv *Directiva 2008/118/CE a Consiliului privind regimul general al accizelor și de abrogare a Directivei 92/12/CEE și Directiva 2003/96/CE a Consiliului privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității*.

Directiva prevede expres, în cadrul art. 12-14, cazurile strict determinate în care pot acorda scutiri de la plata accizelor, iar abrogarea propriu-zisă a accizei pentru energie electrică nu pare a fi concordantă cu reglementarea europeană.

În ceea ce privește nivelul accizelor aplicabil energiei electrice, precizăm că *Directiva 2003/96/CE privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității* stabilește ratele minime de impozitare care sunt obligatorii pentru toate statele membre.

Menționăm că nivelul accizelor este în permanentă monitorizare de către Comisia Europeană, astfel că nerespectarea nivelurilor minime de

impozitare prevăzute de directivele europene în domeniu ar putea determina declanșarea acțiunii în constatarea neîndeplinirii actualelor obligații ce îi revin României în calitate de stat membru al Uniunii Europene, motiv pentru care nu suntem de acord cu abrogarea art.358 din *Legea nr.227/2015, cu modificările și completările ulterioare*.

De asemenea, precizăm că în cuprinsul Titlului VIII „*Accize și alte taxe speciale*” din *Legea nr.227/2015, cu modificările și completările ulterioare*, referirile la energie electrică se regăsesc în cadrul mai multor articole.

6. În ceea ce privește eliminarea contribuției pentru cogenerare și cea pentru certificatele verzi, precum și eliminarea accizei la energie din factura de energie electrică transmisă consumatorilor finali, atât pentru persoanele fizice cât și pentru operatorii economici din toate sectoarele de activitate, considerăm că acestea sunt măsuri generale și nu implică elemente de natura ajutorului de stat.

Referitor la extinderea măsurilor de plafonare și compensare pentru consumul de energie electrică și de gaze naturale, precizăm că de aceste măsuri beneficiază toți consumatorii finali atât persoane fizice, cât și persoane juridice și, în consecință, nu au caracter de ajutor de stat.

7. Referitor la măsurile propuse pentru art. 7, precizăm următoarele:

- conform textului propus pentru alin. (1) al art. 7 se are în vedere ca schema de plafonare și de compensare pentru consumul de energie electrică și de gaze naturale să se aplice în „*condițiile și criteriile stabilite prin Hotărâre de Guvern*”.

În aceste condiții, arătăm că hotărârile Guvernului sunt adoptate în scopul aplicării legii, în sensul reglementării unor modalități concrete și detaliate de aducere la îndeplinire a măsurilor prevăzute de lege, astfel cum impune art. 108 alin. (2) din *Constituție* potrivit căruia: „*Hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor*”. În lipsa unor coordonate clare stabilite la nivel de normă primară, reglementarea de la art. 7 alin. (1) din cuprinsul propunerii legislative poate echivala cu o „*negare de legiferare*” sau cu o „*de-legiferare*”, contrar art. 61 alin. (1) din *Constituție*;

- alin. (2) al art. 7 este redactat de o manieră neclară, nerezultând în concret prin ce act sunt stabilite/vor fi stabilite limitele de consum lunar

de energie electrică și gaze naturale și nici la ce lege se raportează norma edictată prin utilizarea sintagmei „prevăzute de lege”;

8. Totodată, menționăm că, ținând cont de faptul că operatorii economici s-au confruntat pe perioada stării de alertă cu probleme determinate de existența unor restricții, întreruperea activității, scăderea cifrei de afaceri, măsuri ce au condus la un blocaj al acestor activități economice la nivel național și având în vedere importanța asigurării în plan economic și social a unui nivel ridicat de protecție a vieții, sănătății și securității consumatorilor, precum și necesitatea garantării dreptului acestora cu privire la implementarea măsurilor de sprijin stabilite prin norme de nivel primar în scopul asigurării unei mai bune funcționalități a pieței de energie și a unui nivel înalt de protecție a consumatorilor cu privire la practicile comerciale, Guvernul a adoptat *Ordonanța de urgență nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei.*

Cu privire la prevederile inițiativei legislative, transmitem și opinia Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei (atașată).

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Nicolae-Ionel CIUCĂ
PRIM-MINISTRU

Domnului deputat **Ion-Marcel CIOLACU**
Președintele Camerei Deputaților

1381
2022

Nr. 1344.....	I.N.S.
Data 25.02 2022	

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

Cabinet Președinte

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI

Departamentul pentru Relația cu Parlamentul

Domnului Nini SĂPUNARU, Secretar de Stat

A.N.R.E. 1	
INTRARE	Nr. 35940
IEȘIRE	
Zis 24	Lun 02
An 2022	

CASA CERIAL
CA 25.02.2022

Ref: solicitarea dumneavoastră înregistrată la ANRE cu nr. 29228/17.02.2022, transmisă prin email, referitoare la punctul de vedere al ANRE cu privire la Propunerea legislativă pentru reducerea costurilor facturate la energia electrică și gaze naturale (Bp. 43/2022 – nr. Senat B43/2022) și Propunerea legislativă privind unele măsuri pentru dezvoltarea infrastructurii de producției și stocare a energiei electrice și de echilibrare a Sistemului Electroenergetic Național, prin construirea și operarea centralelor eoliene și fotovoltaice prevăzute cu capacități de stocare a energiei electrice (Bp. 48/2022 – nr. Senat B48/2022)

Stimate domnule Secretar de Stat,

Ca urmare a solicitării dvs. materializată prin adresa antemenționată, vă comunicăm următoarele:

I. Cu privire la Propunerea legislativă pentru reducerea costurilor facturate la energia electrică și gaze naturale (Bp. 43/2022 – nr. Senat B43/2022) menționăm următoarele:

I. Referitor la schema de sprijin pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie prin certificate verzi

În România, *Legea nr. 220/2008¹* a instituit sistemul de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie prin certificate verzi, sistem autorizat de către Comisia Europeană prin *Decizia C (2011) 4938²*, cu modificările aduse prin *Decizia Comisiei C(2015) 2886* și *Decizia Comisiei C(2016) 8865* și care reprezintă un ajutor de exploatare al cărui scop îl reprezintă susținerea investițiilor realizate în producerea energiei electrice din surse regenerabile de energie prin sistemul de promovare prin certificate verzi, în vederea contribuției la îndeplinirea obiectivului național privind ponderea de 24% de energie produsă din surse regenerabile în

¹ Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare

² Decizia C (2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134 (20011/N) pentru România – certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie

consumul final brut de energie al anului 2020, obiectiv asumat de România prin *Directiva 2009/28/CE*³.

Totodată, după cum se cunoaște deja, pachetul european de directive emis la sfârșitul anului 2018 (Clean Energy Package), completat cu directivele emise în cursul anului 2019 au creat obiective ambițioase pentru sectorul energiei și climei la nivelul anului 2030, după cum urmează:

- obiectivul privind reducerea emisiilor interne de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu anul 1990, obiectiv pe care Comisia Europeană îl propune a fi majorat la 55 % în 2030;
- obiectivul privind ponderea de energie din surse regenerabile în consumul final brut de energie de 32% în 2030, obiectiv pe care Comisia Europeană îl propune a fi majorat⁴ la 40% în 2030;
- obiectivul privind îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% în 2030, obiectiv pe care Comisia Europeană îl propune a fi majorat la 40 % în 2030⁵;
- obiectivul de interconectare a pieței de energie electrică la un nivel de cel puțin 15% până în 2030.

În cazul României, trecerea de la ținta de 24 % în anul 2020 privind ponderea energiei electrice produse din surse regenerabile în total consum final brut de energie la o țintă de 30,7 % (propusă), la nivelul anului 2030, este echivalentă cu creșterea cu peste 140 % a ponderii capacităților de producție a energiei electrice din surse regenerabile, față de capacitatea de producție instalată în perioada 2010-2016 (de cca. 4785 MW). Această creștere a producției de energie electrică din surse regenerabile ar însemna ca pondere cca 49,4 % din consumul final brut de energie electrică, ceea ce ar trebui să conducă la o suplimentare a capacităților de producție instalate în surse regenerabile, cu cca. 7000 MW, din care aprox. 3700 MW din surse fotovoltaice, 2300 MW din surse eoliene și respectiv cca. 1000 MW din surse hidro (a se vedea: PNIESC - Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030). Precizăm faptul că, acest nivel nu reflectă posibila majorare a obiectivului global cu încă 8%, moment în care va conduce implicit la creșterea ponderii energiei electrice din surse regenerabile în consumul final brut de energie electrică, cu posibile dificultăți în modul de atingere a acestui obiectiv ambițios, fiind astfel necesare la nivel național de noi strategii de dezvoltare privind scoaterea/punerea în funcțiune de capacități de producere a energiei electrice (inclusiv prin utilizarea de tehnologii noi) și de stocare a energiei, cu restricții cauzate de emisii, dar și de condițiile de stabilitate statică și dinamică a sistemului energetic național.

În privința sistemului de promovare prin certificate verzi instituit prin Legea nr. 220/2008, facem următoarele precizări:

În conformitate cu prevederile art. 3 alin. (3) din Legea nr. 220/2008, "Sistemul de promovare stabilit de prezenta lege se aplică producătorilor pentru energia electrică produsă din surse regenerabile, inclusiv pentru energia electrică produsă pe perioada de probă, în baza deciziei de acreditare emise de ANRE potrivit prevederilor art. 6 alin. (6), dacă punerile în funcțiune, respectiv re tehnologizările de grupuri/centrale se realizează până la sfârșitul anului 2016".

³ Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE

⁴ Amendment to the Renewable Energy Directive to implement the ambition of the new 2030 climate target (RED)

⁵ Amendment of the Energy Efficiency Directive to implement the ambition of the new 2030 climate target (EED)

Totodată, prevederile par. 9 și 12 din Decizia C(2011).4938, prin care Comisia Europeană a autorizat sistemul de promovare prin certificate verzi instituit prin Legea nr. 220/2008 dispun următoarele:

- „(9) Durata măsurii notificate este până la 31 decembrie 2016, care este data limită până la care noii beneficiari vor putea intra în sistem”;
- „(12) Beneficiarii sunt instalațiile care produc energie din surse regenerabile și biomasă”

Din coroborarea punctului 9 cu punctul 12 din Decizie, rezultă că sistemul de promovare prin certificate verzi se aplică beneficiarilor producători de energie electrică din surse regenerabile, pentru centralele/grupurile/instalațiile care au intrat în sistemul de sprijin prin certificate verzi până la 31 decembrie 2016, pentru o perioadă de maxim 15 ani, prevăzută în decizia de acreditare valabilă emisă de ANRE, dacă sunt respectate condițiile care au stat la baza acreditării, pe toată perioada prevăzută în decizia de acreditare respectivă.

De asemenea, schema de ajutor prin certificate verzi constă în acordarea de certificate verzi producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie, care vor fi vândute apoi prin mecanisme concurențiale către furnizorii de energie electrică, cărora li se impune achiziția trimestrială și anuală unui număr de certificate verzi echivalent cu produsul dintre valoarea cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi stabilite pentru anul respectiv și cantitatea de energie electrică furnizată anual către consumatorii finali. Certificatele verzi achiziționate de furnizorii de energie electrică se facturează consumatorilor finali, în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (4) din Legea nr. 220/2008.

În privința prețului energiei electrice, promovarea producerii E-SRE în România a condus la reducerea impactului în factura consumatorului final, în condițiile în care, au fost obligați să iasă din piața de energie electrică producători cu prețuri marginale mari. Constatăm în prezent că, fără aportul suficient al E-SRE, pentru o anumită cerere de energie electrică, prețul marginal al energiei electrice este încă stabilit de către tehnologii cu preț marginal mare peste care se adaugă costurile cu certificatele de CO₂.

Ca urmare a celor expuse în antecedentă, se constată faptul că, în prezent, schema de promovare prin certificate verzi este o schemă autorizată de către Comisia Europeană care se aplică centralelor electrice acreditate până la 31.12.2016, pe întreaga perioadă prevăzută în decizia de acreditare valabilă, decizie care a fost emisă de ANRE, cu respectarea tuturor condițiilor legale în vigoare în ceea ce privește atât numărul de certificate verzi acordat pentru fiecare 1 MWh produs și livrat în rețeaua electrică și/sau la consumatorii finali, cât și durata de aplicare a sistemului de promovare prin certificate verzi, fără ca ajutorul să poată fi suspendat sau stopat mai devreme, dacă sunt respectate în continuare condițiile care au stat la baza acreditării.

Cu aceste precizări, ANRE consideră faptul că propunerea de suspendare pe o perioadă de un an a ajutorului de stat prin certificate verzi din Bp 43/2022 încalcă deciziile Comisiei Europene menționate în antecedentă, cu impact și consecință directă asupra drepturilor câștigate de producătorii de E-SRE acreditați și care va conduce la noi demersuri de solicitare de despăgubiri din partea producătorilor⁶ E-SRE acreditați către

⁶ de exemplu, dosarul arbitral ARB/18/19 – LSG Building Solutions GmbH & alții v. România

curtile de arbitraj, invocând prejudicii datorate modificările cadrului legal privind reglementarea promovării E-SRE, față de momentul acordării accesului în schemă.

2. Referitor la schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență

Schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență instituită în România prin H.G. nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe energia termică utilă (transpunere la nivel național a Directivei 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă pe piața internă a energiei și de modificare a Directivei 92/42/CEE, care începând cu 5 iunie 2014 s-a înlocuit cu prevederile din Directiva 2012/27/UE) a fost implementată prin H.G. nr. 1215/2009 *privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă*, cu modificările și completările ulterioare.

Schema de sprijin de tip bonus reprezintă ajutor de stat (N 437/2009 - Romania), autorizat de Comisia Europeană ca fiind compatibil cu piața comună, în conformitate cu prevederile Art. 87 alin. (3) lit. (c) din Tratatul CE, prin Decizia C(2009)7085, modificată prin Decizia C (2016) 7522 final. Ajutorul de stat este de tip ajutor de operare. Intrarea în aplicare efectivă a schemei de sprijin de tip bonus a avut loc la 1 aprilie 2011.

Propunerea legislativă prin care se prevede suspendarea, chiar și pentru o durată limitată, a colectării contribuției pentru cogenerare va avea consecințe imediate și ireversibile în mod direct asupra producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare atât din punct de vedere al asigurării agentului termic pentru încălzire și apa caldă menajeră în marile orașe, cât și din punct de vedere al scăderii semnificative a producției de energie electrică în România.

Suspendarea ajutorului în cazul producătorilor în cogenerare, marea majoritate aflați în dificultate financiară, ar putea genera cu mare probabilitate încetarea activității producătorilor în cogenerare cu posibile efecte grave, în special de natură socială asupra consumatorilor de energie termică care, în mare lor majoritate sunt consumatori de tip casnic, dar și asupra instituțiilor publice. Scăderea drastică a producției de energie electrică, în condițiile actualei lipse cronice de capacități energetice, conduce aproape cert la o majorare suplimentară a prețurilor energiei electrice și la agravarea dezechilibrului balanței de producție-consum al SEN.

În contextul în care la nivel european promovarea unei cogenerări cu randament ridicat, pe baza cererii de energie termică utilă, este o prioritate comunitară, având în vedere beneficiile potențiale ale cogenerării din punct de vedere al economisirii energiei primare, al evitării pierderilor în rețele și al reducerii emisiilor, în special de gaze cu efect de seră iar folosirea eficientă a energiei primare prin utilizarea acesteia în capacități de cogenerare poate contribui pozitiv la securitatea aprovizionării cu energie, suspendarea suportului pentru astfel de capacități nu numai că este contraproductivă, dar poate pune în pericol chiar siguranța funcționării SEN.

Prin acordarea ajutorului de stat pentru cogenerarea de înaltă eficiență se asigură accesul pe piață al energiei electrice produse în centrale de cogenerare de înaltă eficiență, ajutor fără de care aceste centrale nu ar putea să fie viabile, având în vedere costurile totale de producție pentru energia electrică generată de aceste instalații care depășesc prețurile dominante de pe piață.

Energia electrică produsă în capacități de cogenerare care au beneficiat de bonus de cogenerare acoperă aproximativ 8,2% din piață, iar pe durata iernii depășește 15% din consum.

Cel puțin până în prezent, acordarea bonusului de cogenerare a fost și este extrem de importantă pentru producătorii în cogenerare, asigurând nu doar alimentarea în condiții de siguranță cu energie termică a circa 820.000 de apartamente și a unui număr semnificativ de consumatori noncasnici (instituții publice și operatori comerciali), dar și pentru menținerea stabilității sistemului energetic național, mai ales pe durata sezonului de încălzire.

Așa cum am menționat și mai sus, dar și potrivit unei analize realizate de ANRE, cca. 90% dintre actualii beneficiari ai schemei de sprijin sunt în prezent într-o situație financiară dificilă chiar în condițiile în care beneficiază de schema de ajutor de stat. În aceste condiții, este evident că în lipsa unei scheme de ajutor de stat există pericolul iminent ca acești producători să declare falimentul în termen destul de scurt de la încetarea acesteia. Așadar ieșirea din piață a acestor producători va avea drept consecință o creștere semnificativă a prețului energiei electrice, periclitarea siguranței în funcționare a SEN și, mai grav, lipsa de perspectivă a alimentării cu energie termică precum și lipsa unei alternative viabile care să poată fi implementată într-un termen scurt, fiind evident că încetarea intempestivă a acestui serviciu public poate genera efecte economice și sociale incontrolabile.

În cei 11 ani de acordare a ajutorului de stat, au existat puneri în funcțiune de investiții în capacități noi de cogenerare, de aprox. 300 MW, evident într-un ritm probabil mult mai mic decât cel necesar, dată fiind starea de dificultate economică în care se afla operatorii economici. Totuși, precizăm că, în lipsa bonusului, centralele nu pot rezista în piață, intrând rapid în insolvență/faliment, consecințele aproape certe pentru piața de energie fiind:

- scăderea drastică a producției de energie electrică în România, ceea ce ar lăsa cca. 15 % din consumul mediu de iarnă al SEN să fie acoperit fie din surse mult mai poluante, fie din import;
- încetarea alimentării cu energie termică produsă în cogenerare în orașele alimentate în prezent în sistem centralizat (prezum București – 560000 apartamente, Oradea cu 67000 locuințe; Craiova cu 60000 locuințe, Timișoara cu 57000, Ploiești cu 54000, etc);
- necesitatea acoperirii necesarului de energie electrică și termică din surse noi de producere separată care, pentru aceleași livrări de energie electrică și de energie termică, vor consuma mai mult combustibil și vor avea emisii mai mari de CO₂, cu un surplus egal cu valoarea economiilor de energie primară realizată de producătorii în cogenerare din schema actuală de sprijin
- creșterea probabilă suplimentară a prețurilor energiei electrice în piețele centralizate specifice;
- afectarea gravă a siguranței în alimentarea consumatorilor având vedere că scoaterea din funcțiune a cca. 2000 MW va lăsa România fără posibilitatea de a acoperi atât consumul de energie electrică la consumatori, cât și cel de energie termică, pe durata sezonului de iarnă.

Pentru a preîntâmpina problemele majore care ar putea fi generate de o eventuală stopare a acordării ajutorului de stat către operatorii care dețin astfel de centrale de cogenerare, a fost înaintată Comisiei Europene prenotificarea prelungirii schemei de ajutor de stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, demers care s-a finalizat cu aprobarea de către Comisia Europeană a prelungirii pentru o perioadă de încă 10 ani a acordării ajutorului de stat (Decizia C(2021) 9774 final). Foarte important de menționat este faptul că argumentul principal care a stat la baza aprobării de către Comisia Europeană a prelungirii ajutorului de stat este

pericolul iminent al intrării în insolvență și în faliment a producătorilor și consecințele sociale grave ale rămănerii fără surse de alimentare cu agent termic al unui număr important de consumatori.

Dorim să facem precizarea că, în conformitate cu Decizia C(2016) 7522 final:

„(14) În 2014, autoritățile române au modificat modalitatea de finanțare a schemei de ajutor. Exportatorii de energie electrică nu mai sunt obligați să plătească contribuția pentru finanțarea schemei de ajutor. Autoritățile române au indicat că, în prezent, schema de ajutor este finanțată printr-o contribuție percepută pe energia electrică consumată în România. Prin urmare, exporturile se exclud. Cu toate acestea, pentru a se evita orice discriminare a importurilor de energie electrică, furnizorii care importă în România energie electrică produsă în centrale CHP de înaltă eficiență localizate în alte state membre continuă să aibă dreptul la rambursarea integrală a contribuției pe care au plătit-o.”

„(22) România a pus în aplicare unele dintre modificări înainte de notificarea măsurii (și anume, noua finanțare a schemei de ajutor se aplică de la 1 iulie 2014). Comisia regretă că România a pus în aplicare măsura de ajutor, încalând articolul 108 alineatul (3) din TFUE.”

Având în vedere că România a implementat această modificare a schemei de ajutor (exceptarea exportului de la plata contribuției prin HG 494/2014), fără notificarea prealabilă a Comisiei Europene, acest fapt a condus la închiderea schemei la 31 decembrie 2016 (dată de la care niciun nou beneficiar nu a mai fost acceptat în cadrul schemei, beneficiarii existenți continuând să primească sprijin până cel târziu în anul 2023).

O altă modificare a modului de finanțare a schemei de ajutor nu se poate face fără a fi notificată Comisia Europeană și modificată în consecință prevederile Deciziei C(2016) 7522 și, respectiv, ale Deciziei C(2021) 9774 final.

Dorim să încheiem prin a remarca faptul că valoarea contribuției pentru cogenerare are o pondere redusă în prețul final al energiei electrice (de max. 3%), fapt pentru care, o măsură de suspendare sau eliminare a contribuției pentru cogenerare nu conduce la realizarea unei reduceri semnificative a facturii la electricitate, însă aplicarea ei ar avea un impact major asupra consumatorilor, ca urmare a încetării activității agenților economici care exploatează sursele de producere a agentului termic, pe de altă parte prin scăderea capacității electrice la nivelul sistemului electroenergetic național.

Atragem atenția în mod special asupra **caracterului ireversibil al acestei măsuri** care poate conduce la distrugerea sistemelor de termoficare din România, care oricum fac față cu dificultate tuturor problemelor actuale.

II. Cu privire la *Propunerea legislativă privind unele măsuri pentru dezvoltarea infrastructurii de producție și stocare a energiei electrice și de echilibrare a Sistemului Electroenergetic Național, prin construirea și operarea centralelor eoliene și fotovoltaice prevăzute cu capacități de stocare a energiei electrice (Bp. 48/2022 – nr. Senat B48/2022)* menționăm următoarele:

- La art. II lit. b), noțiunea de „operator al centralelor eoliene și fotovoltaice prevăzute cu capacități de stocare a energiei electrice” este definită ca fiind „operatorul economic din domeniul energiei electrice în înțelesul prezentat la art. 3 pct. 42 din Legea energiei